

УДК 340.13

DOI 10.32782/cuj-2024-2-10

Петрук Ярослав Анатолійович

аспірант,

Донецький державний університет внутрішніх справ

ORCID: 0009-0006-9400-9154

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ НОРМОТВОРЧОСТІ В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

У статті здійснено аналіз національного законодавства у сфері регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України. Відзначено, що нормотворча діяльність у системі МВС України, незважаючи на низку регламентуючих документів, потребує додаткового врегулювання, через що було прийнято новий Закон України «Про правотворчу діяльність».

Проаналізовано відомчі нормативно-розпорядчі документи, що були видані з метою підвищення ефективності нормотворчої діяльності.

Акцентовано, що основними документами, котрими керується МВС України у своїй нормотворчій діяльності, є Закон України «Про правотворчу діяльність» та наказ Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 № 649 «Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України».

Зроблено висновок, що в системі МВС України підзаконні нормативно-правові акти регламентують нормотворчість як єдину систему організації та порядку підготовки проєктів нормативно-правових актів, визначають порядок державної реєстрації нормативно-правових актів, а також визначають коло суб'єктів державної реєстрації нормативно-правових актів, що сприяє забезпеченню охорони прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Ключова слова: нормотворчість, нормативно-розпорядчі документи, інструкція, правотворча діяльність.

Petruk Ya. A. Regulation of rule-making in the system Ministry of Internal Affairs of Ukraine

The article analyzes national legislation in the field of regulation of rule-making in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. It was noted that the rule-making activity in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, despite a number of regulatory documents, needs additional regulation, which is why the new Law of Ukraine "On Law-Making Activity" was adopted.

The departmental normative and administrative documents that were issued with the aim of increasing the efficiency of rule-making activities were analyzed.

It was emphasized that the main documents guided by the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in its rule-making activities are the Law of Ukraine "On Law-Making Activities" and the Order of the Ministry of Internal Affairs dated 07.27.2012 No. 649 "On Approval of the Instructions for the Organization of Rule-Making Activities in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine".

It was concluded that in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, subordinate legal acts regulate rule-making as a single system of organization and order of preparation of draft legal acts, determine the procedure for state registration of legal acts, and also determine the range of subjects of state registration of legal acts, which contributes to the protection of the rights, freedoms and legitimate interests of individuals and legal entities.

Key words: rule-making, regulatory documents, instructions, law-making activity.

Вступ. Нормотворча діяльність є однією з основних функцій держава, яка повинна регламентуватися нормативно-правовими актами. Особливої уваги потребує відомча нормотворчість, яка у процесі розвитку

правової системи вводить методи, засоби й способи юридичного впливу відповідними суб'єктами. Одним із суб'єктів здійснення впливу є Міністерство внутрішніх справ України, безпосередньою умовою нормотвор-

чої діяльності якого є потреба в регламентації нормотворчої діяльності.

Тривалий час нормотворча діяльність Міністерства внутрішніх справ України регламентується низкою підзаконних нормативно-правових актів, які є не досить досконалими та потребували нормативної регламентації на рівні закону. 24 серпня 2023 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про правотворчу діяльність», який має вирішити проблеми в нормотворчій діяльності, стати основою для впорядкування нормативно-правових актів, що регламентують нормотворчість у системі Міністерства внутрішніх справ України, що зі свого боку має підвищити якість нормативно-правових актів, знизити до мінімального неефективність нормативних актів у системі Міністерства внутрішніх справ України. Тому вивчення проблем регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України є актуальним та потребує детального вивчення.

Розкриття питання регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України є неможливим без дослідження наукових досліджень, праць, результатів науковців, зокрема:

питання нормативно-правового регулювання діяльності Міністерства внутрішніх справ України досліджувалося у працях О. В. Зайчука, А. М. Колодія, І. В. Копейчикова, О. Г. Мурашина та ін.;

окремі аспекти питання регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України досліджували такі науковці, як І. М. Вороніна, Р. Я. Демків, Д. І. Криворучко, А. О. Рибалкін, Є. А. Чернякович, Д. В. Слинко та ін.

Водночас необхідно зауважити, що з плином часу приймаються нові нормативно-правові акти, які регламентують діяльність Міністерства внутрішніх справ України та потребують детального вивчення і подальшого дослідження з метою покращення процесу прийняття нових нормативно-правових актів, а тому питання регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України є відкритими та дискусійними.

Метою статті є дослідження чинного законодавства України, наукових праць та ана-

ліз сутності визначення теоретико-правових аспектів регламентації нормотворчості в системі МВС України.

Матеріали та методи. Для розкриття проблематики та досягнення поставленої мети було здійснено аналіз основоположних нормативно-правових актів, котрі складають основу регламентації нормотворчості в Міністерстві внутрішніх справ України як на загальновідомчому, так і на регіональному рівнях.

Важливе місце займає комплекс профільних законів, а також низка інших нормативно-правових актів, що були прийняті на їх виконання. Зокрема, Закон України «Про правотворчу діяльність» та наказ Міністерства внутрішніх справ від № 649 27.07.2012 «Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України». Крім того, опрацьовано наукові праці, присвячені дослідженню зазначеної проблеми.

У підготовці статті застосовувалися такі методи дослідження: аналізу та синтезу; порівняльно-правовий аналіз – для зіставлення юридичних понять та категорій; формально-юридичний – для вивчення складових частин нашого дослідження; герменевтичний – для аналізу змісту доктринальних та інших нормативно-правових актів.

Результати. У сучасній правовій сфері суспільства нормотворчість займає одне з головних місць, оскільки саме нормотворчість породжує та формує нові норми. За результатами нормотворчої діяльності, якістю законів та інших нормативно-правових актів можна зробити висновок про державу в цілому, ступінь її правової свідомості, демократичності, цивілізованості, культурності.

Варто зазначити, що станом на січень 2024 року в Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів України обліковується 2510 нормативно-правових актів, видавником яких є Міністерство внутрішніх справ України, що свідчить про складність системи українського законодавства [1].

З метою розуміння сутності поняття нормотворчої діяльності в системі МВС України слід звернутися до наказу Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 № 649 «Про

затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України», де визначається нормотворча діяльність у МВС як окремий напрямок діяльності структурних підрозділів апарату МВС за відповідною процедурою, встановленою законодавством [2]. Зауважимо, що основною метою зазначеного документа є регламентація підготовки та прийняття нормативно-правових актів, котрі спрямовуються на регулювання службової діяльності органів та підрозділів внутрішніх справ.

Отже, нормотворча діяльність спрямована на досягнення певного результату, а саме створення нових правових норм, основним завданням яких є врегулювання діяльності органів та підрозділів МВС України.

На думку Д. І. Криворучка та А. О. Рибалкіна А. О., результатом нормотворчої діяльності МВС України є створення правових норм, які спрямовані на регулювання відомчої діяльності, а також спрямовані на тих суб'єктів, які за профілем своєї діяльності підпорядковуються органам внутрішніх справ України [3, с. 102].

Слід зазначити, що ефективна нормотворча діяльність МВС України має забезпечуватися досконалими нормативно-правовими актами, які чітко регламентують нормотворчість у системі МВС України.

Так, відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 № 649 «Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України» правову основу нормотворчої діяльності МВС становлять Конституція України, а також окремі закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Міністерства юстиції України (далі – Мін'юст), МВС та зазначена Інструкція [2].

Загалом можна констатувати, що наказ Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 № 649 «Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України» визначає загальні положення нормотворчості МВС України, види нормативних актів МВС, планування нормотворчої діяльності

МВС, організацію підготовки проєктів нормативних актів, нормопроектувальну техніку, погодження проєкту нормативного акта, проведення правової експертизи проєкту нормативного акта, видання нормативного акта.

На думку науковця Є. А. Чернякович, наказ Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 № 649 «Про затвердження Інструкції з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України» не є досконалим, а тому з метою забезпечення можливості приймати чіткі та досконалі нормативно-правові акти для діяльності структурних підрозділів Міністерства внутрішніх справ необхідно доповнити текст відповідного наказу МВС України, внести перелік стадій та елементів юридичної техніки у внутрішнє нормативне забезпечення МВС [4, с. 251].

Слід зазначити, що нормотворча діяльність є однією із форм правотворчого процесу МВС України.

Безпосередньою умовою правотворчої діяльності МВС, як вважає Д. В. Слинко, є об'єктивна необхідність у нормативному впорядкуванні певних суспільних відносин. Результатом такого правотворчого процесу виступають нормативні приписи, котрі дістають закріплення у відповідних нормативно-правових актах [5, с. 464].

Нормотворча діяльність з часу набуття незалежності Україною регламентується підзаконними нормативно-правовими актами та з часом потребувала нормативної регламентації на рівні закону, а тому 24 серпня 2023 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про правотворчу діяльність». Так, метою зазначеного Закону є впорядкування правотворчої діяльності в Україні й посилення взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів. Важливо, що Законом передбачається контроль за реалізацією правотворчої діяльності та забезпечення участі громадянського суспільства у правотворчій діяльності та якості законодавства України. Водночас ним визначено: правові та організаційні засади правотворчої діяльності; принципи і порядок її здійснення; учасників

правотворчої діяльності; правила техніки нормопроєктування; порядок здійснення обліку нормативно-правових актів; регламентація дії нормативно-правових актів; усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах; здійснення контролю за реалізацією нормативно-правових актів [6].

Також у Законі визначено різновиди підзаконних нормативно-правових актів, закріплено ієрархію нормативно-правових актів за їх юридичною силою, що матиме суттєве значення, зокрема, для вирішення можливих колізій, та дано визначення таким поняттям, як «норма права», «нормативно-правовий акт», «прогалина у праві», «правова колізія», «правотворча діяльність», що дає суб'єктам нормотворчої діяльності розуміння вказаних понять не лише на доктринальному рівні, а й на законодавчому рівні.

На нашу думку, прийнятий Закон України «Про правотворчу діяльність» є важливим для нормотворчості в системі МВС України, оскільки в Законі визначено загальні положення правотворчості, систему нормативно-правових актів України, планування правотворчої діяльності, підготовку проєкту нормативно-правового акта, загальні засади техніки нормопроєктування, розгляд та прийняття (видання) проєкту нормативно-правового акта, державну реєстрацію підзаконних нормативно-правових актів, єдиний державний реєстр нормативно-правових актів, облік нормативно-правових актів, дію нормативно-правового акта, правові прогалини, подолання правових колізій, правовий моніторинг.

Окрім того, на нашу думку, основними нормативно-правовими актами, які регламентують питання нормотворчості в системі МВС України, є:

Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 № 3166-VI [7], котрим визначаються повноваження, організація та порядок діяльності центральних органів виконавчої влади України.

Указ Президента України «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» від 03.10.1992 № 493/92 [8]. Указ передбачає регламентацію видань мініс-

терствами та іншими органами виконавчої влади нормативно-правових актів, а також забезпечує охорону прав, свобод і законних інтересів громадян, підприємств, установ й організацій.

Указ Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 10.06.1997 № 503/97 [9]. Указ впорядковує офіційне оприлюднення нормативно-правових актів Верховної Рада України, Президента України, Кабінету Міністрів України та забезпечує регулювання суспільних правовідносин на основі чинних актів, запобігає перекрученню їх змісту, визначає порядок набрання ними чинності.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 [10]. Це Положення регламентує поняття Міністерства внутрішніх справ України, визначає його завдання, права, повноваження Міністра МВС, керівника державної служби у МВС.

Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 [11]. Це Положення визначає порядок та державної реєстрації нормативно-правових актів, визначає суб'єктів державної реєстрації нормативно-правових актів, регламентує вимоги до нормативно-правових актів для подальшої їх реєстрації.

Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2001 № 376 [12]. Цей Порядок визначає загальні положення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, склад Реєстру, порядок включення нормативно-правових актів до Реєстру, порядок і умови користування Реєстром.

Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до органів юстиції та проведення їх державної реєстрації, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5 [13].

Вказаним документом визначається процедура подання до органів юстиції нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, а також до органів, акти яких відповідно до вимог законодавства підлягають державній реєстрації.

Інструкція з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України, затверджена наказом МВС 27.07.2012 № 649 [2], котра визначає єдину систему організації та порядку підготовки проєктів нормативно-правових актів у Міністерстві внутрішніх справ України.

Інструкція з оформлення документів у системі Міністерства внутрішніх справ України, затверджена наказом МВС від 27.07.2012 № 650 [14].

Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 [15]. Ця Інструкція встановлює: склад реквізитів документів; вимоги до змісту і розташування реквізитів документів; вимоги до бланків та оформлення документів; вимоги до документів, що виготовляють за допомогою друкувальних засобів. Вимоги Інструкції поширюються на ті різноманітні організаційно-розпорядчі документи, котрі створюються в результаті діяльності інституцій, що належать до сфери управління МВС.

Правила підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 № 870 [16], в яких визначаються загальні підходи до підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України, їх форма, структура та техніко-юридичні особливості розроблення відповідно до вимог нормопроектувальної техніки.

Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів, затверджені Постановою колегії Міністерства юстиції України від 27.03.1998 № 3 [17]. Зазначений документ регламентує організацію роботи над проєктом нормативно-правового акта, складання проєкту нормативно-правового акта, підго-

товку розпорядчого документа, оформлення додатків до документа, державну реєстрацію нормативно-правового акта, організацію обліку та підтримання у контрольному стані актів законодавства України.

Висновки. Отже, нормотворча діяльність є одним з найважливіших напрямів діяльності держави, зокрема в системі Міністерства внутрішніх справ України, та є основним елементом механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин, що входять у сферу державно-владної діяльності, забезпечує вирішення завдань державної діяльності, зокрема, в системі Міністерства внутрішніх справ України.

Чинне законодавство містить низку підзаконних нормативно-правових актів, які з часу набуття незалежності Україною регламентують нормотворчість у системі Міністерства внутрішніх справ України, котрі визначають єдину систему організації та порядку підготовки проєктів нормативно-правових актів у Міністерстві внутрішніх справ України, визначають порядок державної реєстрації нормативно-правових актів, визначають суб'єктів державної реєстрації нормативно-правових актів, регламентує вимоги до нормативно-правових актів для подальшої їх реєстрації, впорядковують видання нормативно-правових актів та забезпечують охорону прав, свобод і законних інтересів громадян, підприємств, установ та організацій тощо.

Прийняття 24 серпня 2023 року Законом України «Про правотворчу діяльність» є позитивним кроком для вирішення проблеми в правотворчій діяльності і відіграє ключову роль у регламентації нормотворчості в системі Міністерства внутрішніх справ України, оскільки вказаний Закон визначає правові та організаційні засади правотворчої діяльності, принципи і порядок її здійснення, учасників правотворчої діяльності, правила техніки нормопроектування, порядок здійснення обліку нормативно-правових актів, а також правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах та здійснення контролю за реалізацією нормативно-правових актів.

Загалом можна констатувати, що регламентація нормотворчої діяльності – це процес

встановлення правил, які регулюють порядок розробки, прийняття, затвердження та оприлюднення нормативно-правових актів, тобто

це сукупність нормативно-правових актів, які регулюють нормотворчу діяльність у системі Міністерства внутрішніх справ України.

Література

1. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. Інформаційний ресурс. URL: <https://www.reestrnpa.gov.ua/REESTR/RNAweb.nsf/webActByOrg?OpenView&Start=199&Count=100&Collapse=239.7#239.7> (дата звернення: 24.01.2024).
2. Інструкція з організації нормотворчої діяльності в Міністерстві внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2012 р. № 649. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0649320-12#Text> (дата звернення 24.01.2024).
3. Рибалкін А.О., Криворучко Д.І. Окремі питання нормотворчості органів внутрішніх справ: проблеми та шляхи вирішення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 101–107.
4. Чернякович Є.А. Стадії та юридична техніка нормотворчої діяльності Міністерства внутрішніх справ України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. Вип. 83. С. 247–251.
5. Слинько В.С. Особливості відомчого нормотворчого процесу в діяльності Міністерства внутрішніх справ України. *Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ)*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 2020. С. 464–466.
6. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 р. № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення 24.01.2024).
7. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-VI#Text> (дата звернення 24.01.2024).
8. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 №493/92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/92#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
9. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
10. Положення про Міністерство внутрішніх справ України, Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 24.01.2024).
11. Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
12. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2001 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення 24.01.2024).
13. Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до органів юстиції та проведення їх державної реєстрації: наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-22#Text> (дата звернення 24.01.2024).
14. Інструкція з оформлення документів у системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ від 27.07.2012 р. № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0650320-12#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
15. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
16. Правила підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 р. № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2005-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
17. Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів: Постанова колегії Міністерства юстиції України від 27.03.1998 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003323-98#Text> (дата звернення: 24.01.2024).

References

1. Iedynyi derzhavnyi reiestr normatyvno-pravovykh aktiv. Informatsiinyi resurs [Unified state register of normative legal acts. Information resource]. Retrieved from: <https://www.reestrnpa.gov.ua/REESTR/RNAweb.nsf/webActByOrg?OpenView&Start=199&Count=100&Collapse=239.7#239.7> [in Ukrainian].
2. Instruktsiia z orhanizatsii normotvorchoi diialnosti v Ministerstvi vnutrishnikh sprav Ukrainy: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 27.07.2012 № 649 [Instructions on the organization of rule-making activities in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 07/27/2012 No. 649]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0649320-12#Text> [in Ukrainian].
3. Rybalkin, A.O., & Kryvoruchko, D.I. (2015). Okremi pytannia normotvorchosti orhaniv vnutrishnikh sprav: problemy ta shliakhy vyryshennia [Separate issues of rule-making by internal affairs bodies: problems and solutions]. *Naukovi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 1. S. 101–107 [in Ukrainian].
4. Cherniakovych, Ye.A. (2019). Stadii ta yurydychna tekhnika normotvorchoi diialnosti Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy [Stages and legal technique of rule-making activity of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. Vyp. 83. S. 247–251 [in Ukrainian].
5. Slynko, V.S. (2020). Osoblyvosti vidomchoho normotvorchoho protsesu v diialnosti Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy [Peculiarities of the departmental rule-making process in the activity of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Shliakh uspiokhu i perspektyvy rozvytku (do 26 richnytsi zasnuvannia Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav): materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* S. 464–466 [in Ukrainian].
6. Pro pravotvorchu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 № 3354-IX [On law-making activity: Law of Ukraine dated August 24, 2023]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> [in Ukrainian].
7. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17.03.2011 № 3166-VI [On central bodies of executive power: Law of Ukraine dated March 17, 2011]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-VI#Text> [in Ukrainian].
8. Pro derzhavnu reiestratsiiu normatyvno-pravovykh aktiv ministerstv ta inshykh orhaniv vykonavchoi vlady: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 03.10.1992 № 493/92 [On state registration of normative legal acts of ministries and other executive bodies: Decree of the President of Ukraine dated October 3, 1992]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/92#Text> [in Ukrainian].
9. Pro poriadok ofitsiinoho opryliudnennia normatyvno-pravovykh aktiv ta nabrannia nymy chynnosti: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 10.06.1997 № 503/97 [On the procedure for the official publication of normative legal acts and their entry into force: Decree of the President of Ukraine dated 06.10.1997]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text> [in Ukrainian].
10. Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy: zatv. Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2015 № 878 [Regulations on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: approved. Resolution No. 878 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 28, 2015]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Polozhennia pro derzhavnu reiestratsiiu normatyvno-pravovykh aktiv ministerstv, inshykh orhaniv vykonavchoi vlady: zatv. Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.12.1992 № 731 [Provisions on state registration of normative legal acts of ministries and other executive bodies: approved. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 12/28/1992]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
12. Poriadok vedennia Yedynoho derzhavnoho reiestru normatyvno-pravovykh aktiv ta korystuvannia nym: zatv. Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.03.2001 № 376 [The procedure for maintaining the Unified State Register of Regulatory Legal Acts and its use: approved. By Resolution No. 376 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 23, 2001]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
13. Poriadok podannia normatyvno-pravovykh aktiv na derzhavnu reiestratsiiu do orhaniv yustytzii ta provedennia yikh derzhavnoi reiestratsii: nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 12.04.2005 № 34/5 [The procedure for submitting normative legal acts for state registration to justice bodies and their state registration: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated April 12, 2005 No. 34/5]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-22#Text> [in Ukrainian].
14. Instruktsiia z oformlennia dokumentiv u systemi Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy: nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav vid 27.07.2012 № 650 [Instructions for processing documents in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: order of the Ministry of Internal Affairs of 07/27/2012 No. 650]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0650320-12#Text> [in Ukrainian].

15. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 [Standard instructions for documenting management information in electronic form and organizing work with electronic documents in record keeping, electronic interdepartmental exchange: approved. Resolution No. 55 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 17, 2018]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

16. Правила підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 р. № 870 [Rules for the preparation of draft acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine: approved. Resolution No. 870 of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 6, 2005]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2005-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

17. Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів: Постанова колегії Міністерства юстиції України від 27.03.1998 № 3 [Recommendations on issues of preparation, state registration and accounting of departmental regulatory legal acts: Resolution of the collegium of the Ministry of Justice of Ukraine dated March 27, 1998 No. 3]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003323-98#Text> [in Ukrainian].